

Narratief van de professioneel begeleider

Door de wijze waarop wij in onze diverse en dynamisch samenleving opleiding en werk vormgeven, wordt van de deelnemers (medewerkers, cursisten, projectgroepen, studenten, enzovoorts) voortdurend gevraagd om eigen rol en aandeel bewust vorm te geven en daarmee zelf te sturen op zowel het beoogde resultaat als de optimale vormgeving van het proces. In het onderwijs doet deze zelfverantwoordelijkheid zich voor rond de vraag naar bewustzijn van eigen leerbehoeften en leerdoelen en het inzicht hebben in eigen leerstijl en in eigen kwaliteiten en valkuilen in de onderlinge samenwerking. In werkverband heeft deze vereiste zelfstandigheid te maken met het verwachte eigenaarschap op het werk, een bewustzijn van eigen drijfveren en van voorkeurstijlen in de samenwerking. En ook met de zichtbare bereidheid om gedurig te werken aan de verdere ontwikkeling van de eigen competenties. Onze samenleving vraagt in opleidings- en werkverband betrokkenheid, bewegelijkheid, zelfsturing, kritisch denken, het vermogen om samen te werken en zelfregulering, zoals onder woorden gebracht in de zogenaamde 21^e eeuw vaardigheden. Bewuste reflectie op eigen aandeel, inbreng en werkwijze is daarvoor onontbeerlijk.

De professioneel begeleider biedt zichzelf aan om precies dit vermogen tot reflectie en de daarop gebaseerde competenties bij individuele klanten/het klantsysteem (medewerkers, studenten, cursisten, leden van projectgroepen, enzovoorts) verder tot ontwikkeling te brengen. Dit doet de professioneel begeleider vanuit een grote diversiteit aan contexten. We komen hem/haar bijvoorbeeld tegen als leercoaches in de gezondheidszorg, als mentoren in bedrijfsleven, studieloopbaancoaches in het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs, maar ook kan hij/zij deze rol vervullen vanuit een HR-functie in een bedrijf of instelling of fungeert hij/zij als zodanig als interne coach of interne begeleider in een organisatie. Het kan ook dat hij/zij als externe begeleider wordt ingehuurd door een organisatie voor een specifieke vraag.

Kenmerkend voor de professioneel begeleider in elk van deze contexten is dat hij/zij de betrokkenen helpt om naar zichzelf te kijken en daardoor van eigen ervaringen te leren, zodat de betrokken klant/het klantsysteem meer inzicht krijgt in eigen motivatie, gedrag en effecten daarvan op het leren en het (samen) werken. De wijze waarop de professioneel begeleider deze zelfreflectie op gang brengt en verdiept, verschilt sterk per situatie. Hij/zij stelt zichzelf bewust de vraag wat in deze situatie werkzaam is en leer-bevorderend werkt. Daarin speelt de diversiteit van degenen die hij/zij begeleidt een rol en ook de contexten waarbinnen dat gebeurt en niet in de laatste plaats de achtergrond, scholing en ontwikkelingsgeschiedenis van de professioneel begeleider zelf. De professioneel begeleider kan zijn/haar werkwijze verantwoorden op basis van zijn/haar scholing en ervaring en daar in vaktermen over praten met collega's. Hij/zij onderschrijft de LVSC beroepscode en zorgt er voor dat hij/zij deelneemt in een intervisiegroep. De professioneel begeleider kent collega's voor collegiaal overleg rond ingewikkelde vragen.

Behalve dat de professioneel begeleider gericht is op de zelfreflectie en bewustwording door ervaringsleren bij degenen die hij/zij begeleidt, heeft hij/zij ook inzicht en opvattingen over de condities in organisaties (school, instelling, bedrijf) die deze vorm van leren bevorderen of juist in de weg zitten. Vanuit zijn/haar waarnemingen en expertise kan hij/zij deze bespreekbaar maken. De

professioneel begeleider heeft een visie op ervaringsleren en een heldere opvatting over de waarde van persoonlijke ontwikkeling in opleiding en werk.

De professioneel begeleider maakt zijn/haar bijdrage in en aan de organisatie en opleidingstrajecten zichtbaar voor collega's en leidinggevenden en soms aan beleidsmakers en beslissers. Hij/zij weet de waarde van het leren door reflectie op ervaringen in verband te brengen met de visie en missie van de organisatie waarvoor hij/zij werkt. Hij/zij begrijpt dat de strategie van de organisatie of de doelen van de opleiding beter verwezenlijkt worden als klanten/het klantsysteem daar bewust verantwoordelijkheid voor nemen.